

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2023, sp. zn. 7 Tdo 325/2023, ECLI:CZ:NS:2023:7.TDO.325.2023.1

Číslo: 23/2023

Právní věta:

Zakrytím trestného činu ve smyslu § 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku se rozumí jednání pachatele směřující k tomu, aby bylo znemožněno nebo ztíženo jeho odhalení, nebo odhalení jeho vlastního trestného činu, anebo aby nedošlo k jeho odsouzení. Zlehčením trestného činu podle téhož ustanovení se pak rozumí dosažení jeho mírnější právní kvalifikace nebo mírnějšího posouzení povahy a závažnosti činu při nezměněné kvalifikaci.

Pro závěr o dokonání trestného činu křivého obvinění ve smyslu § 345 odst. 1 nebo 2, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku není nutné, aby pachatel skutečně svůj vlastní trestný čin zakryl nebo zlehčil, ale podstatné je, že své jednání uskutečnil s tímto úmyslem, přičemž postačuje úmysl nepřímý.

Jiný trestný čin pachatele ve smyslu § 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, který pachatel hodlá zakryt nebo zlehčit, může být již dokonán, ale může se nacházet i ve stadiu pokusu nebo přípravy.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.04.2023

Spisová značka: 7 Tdo 325/2023

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Křivé obvinění

Předpisy: § 345 odst. 2 tr. zákoníku
§ 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněné M. K. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 12. 2022, sp. zn. 7 To 302/2022 a rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 14. 9. 2022, sp. zn. 19 T 128/2020, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Hodoníně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Hodoníně ze dne 14. 9. 2022, č. j. 19 T 128/2020-369, byla obviněná M. K. uznána vinnou přečinem krivého obvinění podle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku a odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, pro jehož výkon byla zařazena do věznice s ostrahou.

2. Podkladem odsuzujícího výroku bylo v podstatě zjištění, že obviněná v postavení osoby poškozené v trestní věci vedené policejním orgánem označila orgánům činným v trestním řízení poškozeného P. V. jako pachatele loupeže ze dne 26. 7. 2018, která na ní měla být podle jejího tvrzení spáchána. Konkrétně ve své stížnosti ze dne 28. 11. 2019 zaslané Krajskému státnímu zastupitelství v Brně uvedla: „Přitom já toho člověka na nahrávce označila jako pachatele! Jak mohl státní zástupce napsat ve svém usnesení, že jsem toho dotyčného neoznačila za pachatele?“. Dále před policejním orgánem při podání vysvětlení dne 27. 2. 2020 po poučení o možném postihu za trestný čin krivého obvinění opakovaně uvedla, že na označení P. V. jako pachatele loupeže ze dne 26. 7. 2018 trvá. Tím poškozenému P. V. způsobila újmu. Obviněná současně tvrdila, že dne 26. 7. 2018 jí byly při loupežném přepadení, jehož se měl dopustit P. V., odcizeny doklady potvrzující vyplacení jistin – peněžních částek osobě zařizující úvěr a doklady potvrzující následné vrácení jistin obviněnou poškozeným osobám, vůči nimž se měla dopustit zločinu podvodu, pro který byla vyšetřována týměž policejním orgánem. Věc podezření ze zločinu loupeže byla dne 25. 10. 2019 policejním orgánem podle § 159a odst. 1 tr. ř. odložena, neboť k loupeži nedošlo. Lživého označení P. V. jako pachatele loupeže se obviněná dopustila proto, aby si v trestní věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 19 T 1/2020, v níž je žalována pro shora uvedený zločin podvodu, upevnila svou lživou obhajobu založenou na tom, že doklady o předání jí vybraných jistin od poškozených osob zprostředkovateli úvěrů J. V. a doklady o následném vrácení těchto jistin poškozeným osobám jí byly odcizeny při oné loupeži dne 26. 7. 2018.

3. Odvolání obviněné, kterým napadla rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu, bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 8. 12. 2022, č. j. 7 To 302/2022-416, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

II. Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněná podala proti usnesení Krajského soudu v Brně dovolání. Výrok o zamítnutí odvolání napadla s odkazem na důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h) a m) tr. ř. Ke skutkovým otázkám namítla, že k uvedené loupeži skutečně došlo. Při opačném závěru soudy vycházely z usnesení policejního orgánu o odložení věci, jehož závěry jen mechanicky převzaly. Obviněná trvá na tom, že nejednala v úmyslu někoho krivě obvinít. Když později (po shlédnutí videonahrávky dne 19. 8. 2019) označila poškozeného P. V., neobvinila ho s určitostí, pouze ho uvedla jako jednoho z možných pachatelů a žádala o prověření jeho osoby. V této souvislosti obviněná uvedla, že protokolace při podání vysvětlení u policejního orgánu bývá často zkreslená a obviněná v danou dobu neměla obhájce. Těžko si tak sama mohla případnou nepřesnost a její možné následky uvědomit. Měla tak být důsledně uplatněna zásada *in dubio pro reo*. Její podezření na P. V. přitom pramenilo z objektivních skutečností. Věrohodnost P. V. navíc nebyla dostatečně zkoumána. V názoru, že by P. V. mohl být pachatelem, ji následně utvrdily i ataky a výhrůžky z jeho strany.

5. Za nesprávné právní posouzení skutku obviněná označila, že byla podle jejího názoru odsouzena v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe. K tomu však neuvedla žádnou bližší argumentaci, pouze to zmínila v souvislosti s námitkou, že na základě pouhé formulační nepřesnosti kvůli neznalosti soudní judikatury nelze nikoho stíhat pro úmyslný trestný čin.

6. Obviněná dále namítla, že jednání popsané ve výroku rozsudku nenaplnňuje znaky trestného činu. V popisu skutku není „tvrzen“ přímý úmysl. Z výroku dostatečně nevyplývá ani křivé obvinění a jeho konkrétní způsob. V podání adresovaném Krajskému státnímu zastupitelství v Brně obviněná pouze informovala o faktu, že někdy dříve označila možného pachatele. Při podání vysvětlení dne 27. 2. 2020 měla podle výroku rozsudku opakovaně uvést, že na označení P. V. jako pachatele loupeže trvá. Chybí však doslovné znění tohoto jejího prohlášení i kontext, v jakém k němu došlo. Ani v odůvodnění rozsudku k tomu není nic bližšího uvedeno.

7. Za nesprávný označila obviněná i závěr soudů o naplnění kvalifikované skutkové podstaty trestného činu, tj. že se křivého obvinění dopustila v úmyslu zakrýt nebo zlehčit svůj vlastní trestný čin. Ke spáchání skutku proto, aby upevnila svoji lživou obhajobu ve věci sp. zn. 19 T 1/2020, namítla, že v této věci nebylo dosud pravomocně rozhodnuto, že se podvodu skutečně dopustila. Obviněná neměla důvod zakrývat jiný trestný čin. Ten jí nebyl prokázán a nebyl prokázán ani úmysl obviněné křivým obviněním zakrýt onen údajný trestný čin podvodu. Soud zde vychází z konstrukce, že již v roce 2018 měla tušit, že se ostatní poškozené osoby o rok později připojí k trestnímu stíhání, které v době oznámení loupeže nebylo ani zahájeno. Obviněná podala trestní oznámení už v roce 2018, rok před tím, než P. V. označila za možného pachatele. Není přitom jasné, proč by měla lživě obvinět právě P. V., který v řízení o podvodu pod sp. zn. 19 T 1/2020 nefiguruje. Označovat ho jako pachatele loupeže ani nebylo nutné, neboť k zakrytí údajného trestného činu podvodu by stačilo samotné oznámení loupeže, které učinila už dříve. V této souvislosti dovolatelka rovněž zmínila, že soud prvního stupně (obě věci projednává stejná soudkyně) zjevně hodlá v trestním řízení o podvodu použít argument, že loupež se nestala a nemohly tudíž existovat ani listiny, které dovolatelku z podvodu vyvíňují.

8. Závěrem dovolání obviněná navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a zprostil ji obžaloby.

9. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření k dovolání konstatovala, že námitky uplatněné v dovolání uváděla obviněná v rámci své obhajoby od počátku řízení, takže se jimi oba soudy zabývaly. Námitky přitom nepřekračují meze prosté polemiky s názorem soudů na hodnocení důkazů. Státní zástupkyně se ztotožnila s názorem odvolacího soudu, vyjádřeným v jeho rozhodnutí, který stručně zopakovala, a navrhl, aby bylo dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto.

III.

Přípustnost a důvodnost dovolání

10. Nejvyšší soud konstatoval, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno obviněnou jako oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř., prostřednictvím obhájkyne podle § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě a na místě podle § 265e odst. 1, 2 tr. ř. a s obsahovými náležitostmi podle § 265f odst. 1 tr. ř.

11. Nejvyšší soud neshledal důvody k odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. napadené rozhodnutí i předcházející řízení a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

12. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2022 lze dovolání podat, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

13. Neopodstatněné jsou námitky obviněné týkající se vyjádření znaků přečinu křivého obvinění podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku, tedy v jeho základní skutkové podstatě, v tzv. skutkové větě výroku rozsudku. Na tom nic nemění fakt, že si lze dobře představit výstižnější popis skutku. Uvedeného přečinu se dopustí ten, kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání. Ve skutkové větě výroku o vině je mimo jiné řečeno, že obviněná se dopustila lživého označení P. V. jako pachatele loupeže ze dne 26. 7. 2018 a je dokonce uvedeno, jaký tím sledovala vedlejší záměr. Skutečnost, že jednala v úmyslu (přinejmenším nepřímém) přivodit trestní stíhání jmenovaného, jasně vyplývá z toho, že takto si počínala při podání vysvětlení a v elektronickém podání orgánu činnému v trestním řízení v postavení osoby poškozené trestným činem. Popis tvrzení, která obviněná uvedla při těchto úkonech, je ve výroku rozsudku z hlediska vyjádření objektivní stránky základní skutkové podstaty přečinu křivého obvinění dostatečný, i když v odůvodnění měl okresní soud uvést podrobnější údaje o průběhu a okolnostech podání zmíněného vysvětlení.

14. Nepřesvědčivé a nejasně odůvodněné jsou však postupy, jimiž v rámci dokazování a hodnocení důkazů okresní soud k popsáním zjištěním dospěl. Ve vztahu ke skutkové podstatě trestného činu křivého obvinění podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku bylo nutno vyřešit předběžné otázky, zda došlo k trestnému činu loupeže a zda jej spáchal poškozený P. V. Předběžné otázky posuzují orgány činné v trestním řízení podle § 9 odst. 1 tr. ř. samostatně, což se týká vždy posouzení viny obviněného, neboť zde zákon žádnou výjimku nestanoví. Z rozsudku Okresního soudu v Hodoníně je zřejmé, že soud dospěl k závěru, že bylo prokázáno, že k obviněnou oznámené loupeži vůbec nedošlo, a tedy poškozený P. V. ji nemohl spáchat. K tomuto závěru však soud dospěl na základě úvah, které vykazují z hlediska hodnocení důkazů určité deformace. Především soud prvního stupně tento závěr učinil mimo jiné na základě usnesení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, územního odboru Hodonín, oddělení obecné kriminality ze dne 25. 10. 2019 o odložení věci podezření z trestného činu loupeže. Pochybnosti vzbuzuje už skutečnost, že podkladem tohoto usnesení byla vysvětlení osob poškozených v jiné věci trestným činem podvodu, pro který je obviněná stíhána ve věci sp. zn. 19 T 1/2020, a zejména nelze přehlédnout, že se soudy obou stupňů o tomto usnesení policejního orgánu vyjadřují způsobem, který by bylo možno chápat tak, že je považovaly za závazné pro svá rozhodnutí. Skutkové závěry soudů zásadně zpochybňuje formulace v závěru bodu 34 odůvodnění rozsudku, kde soud prvního stupně uvádí: „Pakliže policejní orgán uzavřel, že se předmětná loupež nestala, je více než logické, že ji nemohl poškozený P. V. spáchat.“. Na což navázal Krajský soud v Brně, který ve druhém odstavci na str. 4 napadeného usnesení uvedl, že „pro projednání této věci je podstatné rozhodnutí policejního orgánu o tom, že se skutek nestal“. Naznačené úvahy vybočují z rámce pravidel dokazování a hodnocení důkazů stanovených v § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

15. Nabízí se pak otázka, jaké závěry by bylo možno učinit pouze na základě ostatních provedených důkazů. Soud prvního stupně hodnotil výpověď poškozeného svědka P. V. a dále výpovědi obviněné a jejího partnera L. H., které obě konfrontoval s tím, jak vypovídali ve věci sp. zn. 19 T 1/2020. Zabýval se též otázkou, zda obviněná v době, kdy mělo k loupeži dojít, mohla mít u sebe tvrzenou částku 54 000 Kč, a hodnotil také nahrávku, podle které měla obviněná jako pachatele rozpoznat P. V.

16. Tuto část skutkových zjištění lze rozdělit na několik dílčích otázek, a to zda k loupeži vůbec došlo, dále zda se loupeže mohl dopustit P. V., a konečně jde o otázku vztahující se k subjektivní stránce, a sice pokud se P. V. loupeže nedopustil, zda se mohla obviněná domnívat, že se jí dopustil. Soudy se však k těmto jednotlivým otázkám nevyjádřily zcela jasně a poměrně nepřehledným způsobem je směřují. Soud prvního stupně předně dospěl k závěru, že se loupež nestala. Ten učinil kromě citovaného usnesení policejního orgánu také na základě zmíněného hodnocení výpovědi obviněné a svědka L. H. Výpovědi obviněné a jejího partnera hodnotil jako nevěrohodné se závěrem, že jimi prezentovaná verze (resp. více odlišných verzí) se jeví jako neuvěřitelná. Uvedl mimo jiné, že pachatel loupeže by musel čekat, jestli daného dne náhodou obviněná nebude před domem, přičemž

ta se vracela v uvedenou dobu náhodně. V rámci tohoto hodnocení se však soud nevypořádal s obhajobou obviněné spočívající v tom, že před zaparkováním vozidla projížděla kolem zahrádky baru D., kde si ji mohl pachatel loupeže vyhlédnout a následně spontánně přikročit k činu.

17. Podpůrně v této souvislosti soud prvního stupně zvažoval, zda obviněná mohla mít u sebe finanční obnos, který jí měl být spolu s kabelkou odcizen. Namísto úvah uvedených v bodu 37 rozsudku mohl v tomto případě soud vyjít přímo z obhajoby obviněné, že šlo o peníze zaslané bývalým manželem pro společné děti nad rámec výživného. Zda takovou částku obviněná od bývalého manžela obdržela, by mělo jednoznačně vyplývat z výpisu z účtu, případně by to bylo možno ověřit výslechem bývalého manžela obviněné. Úvahy, zda obviněná mohla vybírat menší částky peněz ze svého účtu v průběhu čtyř měsíců a nosit je v kabelce, však v této souvislosti postrádají smysl.

18. V případě, že by nebylo možno bez pochybností uzavřít, že se obviněnou tvrzená loupež nestala, bylo by následně nutno se zabývat tím, zda se jí mohl dopustit P. V. V této souvislosti z doposud provedeného dokazování v zásadě nevyplývalo nic, co by tuto možnost jednoznačně vyvracelo. Jak už bylo zmíněno, soudy svůj závěr, že P. V. pachatelem být nemohl, dovodily převážně ze zjištění, že k loupeži vůbec nedošlo, jež učinily na základě zmíněného zjevné deficitů vykazujícího hodnocení důkazů, tj. v podstatné míře z obsahu usnesení policejního orgánu o odložení věci, které se navíc opírá o v této věci neprovedené důkazy. K samotné otázce případného pachatelství P. V. tento svědek nesdělil, kde v době skutku byl apod. Na druhé straně soud prvního stupně výpověď poškozeného hodnotil, a to jako věrohodnou, a nezjistil nic, co by mělo přesvědčivě vést k závěru o jeho možném pachatelství. Podstatné je, zda se obviněná mohla domnívat, že pachatelem loupeže byl právě P. V., anebo zda jej označila za pachatele vědomě lživě. V této souvislosti obviněná v rámci své obhajoby opakovaně zdůraznila, že jej poznala a označila přibližně rok poté, co k loupeži došlo (mělo dojít), přičemž ke lživému označení poškozeného jako pachatele neměla mít důvod. Soudy obou stupňů zde vcelku přesvědčivě poukázaly na skutečnost, že z nahrávky, kterou pořídil partner obviněné, není patrná žádná vada řeči. Nadto je nevěrohodné, že by obviněná po více než roce rozpoznala projev osoby, kterou neznala a byla s ní v kontaktu pouze na krátký okamžik. Navíc osob s obdobnou vadou řeči může být více. Obviněná na podkladě jí uváděných okolností stěží mohla dospět k přesvědčení, že pachatelem loupeže (pokud by k ní došlo) byl právě poškozený. Motiv, proč označila jako možného pachatele právě jeho, nebylo přitom nutno zjišťovat, nabízí se však ten, že s manželkou poškozeného měl partner obviněné spor o děti.

19. Hodnotící úvahy soudu prvního stupně ke všem naznačeným otázkám však zůstaly neúplné a nejasné. Pozornost měla být věnována také otázce časové souslednosti jednotlivých kroků, tj. oznámení loupeže, označení poškozeného za pachatele, a to i v souvislosti s tím, zda již při prvotním oznámení obviněná popsala pachatele tak, aby to odpovídalo popisu poškozeného. Toto je důležité i pro posouzení subjektivní stránky ve formě úmyslu. Z rozsudku soudu prvního stupně nelze zjistit nějaký závěr o tom, zda je pravdivé tvrzení obviněné, že loupežné přepadení oznámila již v roce 2018, a pokud ano, kdy, a dále co bylo konkrétním obsahem tohoto oznámení. Z obsahu spisu Nejvyšší soud zjistil, že v obžalobě se uvádí, že o loupeži se obviněná vyjadřovala již v podání vysvětlení ze dne 3. 10. 2018, které zaslala elektronickou poštou (e-mailem) na Obvodní oddělení Policie České republiky ve Vratislavicích. Toto podání se skutečně ve spise nachází na č. l. 130-142. Obviněná zde mimo jiné hovoří již také o dalších poškozených údajným trestným činem podvodu (T. D., R. O., I. A.). Pokud jde o vyjádření obviněné k pachateli loupeže před podáním ze dne 28. 11. 2019 (jež je součástí skutku popsaného ve výroku rozsudku), Nejvyšší soud připomíná, že v usnesení státního zástupce ze dne 18. 11. 2019 o zamítnutí stížnosti proti usnesení o odložení věci ze dne 25. 10. 2019 se konstatuje, že obviněná neoznačuje pachatele, pouze uvádí, že měl vadu řeči, a dále že nelze dojít k závěru, že by obviněná označila přímo P. V., pouze uvedla, že tento muž má mít stejnou vadu řeči. I z tohoto důvodu bylo namíste rovněž podrobné zhodnocení obsahu a okolností vytýkaného vysvětlení ze dne 27. 2. 2020, které soudy neučinily.

20. Nedostatky rozhodnutí soudu prvního stupně nenapravit ani Krajský soud v Brně, který na str. 3 svého rozhodnutí zejména nesprávně uvedl datum, kdy měla být pořízena nahrávka, podle které měla obviněná poškozeného poznat jako pachatele loupeže. Následující pasáž textu pak vyznívá poněkud zmatečně, tvrdí se zde, že se poprvé k osobě možného pachatele loupeže obviněná vyjádřila až dne 27. 2. 2019, což vůbec neodpovídá popisu skutkových okolností v rozsudku soudu prvního stupně, kde jsou uvedena data 28. 11. 2019 (zaslání stížnosti) a následně 27. 2. 2020 (podání vysvětlení). Odvolacímu soudu je pak třeba vytknout i nesprávný názor ohledně vázanosti hodnocením důkazů soudem prvního stupně (srov. body 41–43 usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. [7 Tdo 850/2022](#), publikované pod č. 53/2022 Sb. rozh. tr.).

21. Soudy skutek obviněné posoudily jako spáchaný v kvalifikované skutkové podstatě podle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, která je naplněna tehdy, spáchá-li někdo trestný čin křivého obvinění v úmyslu zakrýt nebo zlehčit svůj vlastní trestný čin. Zakrytím trestného činu se rozumí jednání směřující k tomu, aby bylo ztíženo jeho odhalení, respektive odhalení jeho pachatele a jeho trestní stíhání. Zlehčit svůj vlastní trestný čin znamená dosáhnout jeho mírnější právní kvalifikace nebo i jen mírnějšího posuzování v rámci dané právní kvalifikace. K dokonání činu ve smyslu § 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku se nevyžaduje, aby pachatel skutečně svůj vlastní trestný čin zakryl nebo zlehčil, nýbrž postačí, že jednání popsané v § 345 odst. 1 nebo v § 345 odst. 2 tr. zákoníku uskutečňuje s tímto úmyslem, přičemž postačuje úmysl nepřímý. Jiný trestný čin pachatele ve smyslu § 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku může být dokonán, ale může se nacházet i ve stadiu pokusu nebo přípravy, ba dokonce může jít o pouhý záměr pachatele takový další konkrétní trestný čin spáchat. Spáchaní, pokus, příprava nebo záměr spáchat tento jiný trestný čin musí však být v řízení o trestném činu křivého obvinění prokázány. Soud to v řízení o trestném činu křivého obvinění posuzuje samostatně jako předběžnou otázku viny ve smyslu § 9 odst. 1 tr. ř. Úmysl zakrýt nebo zlehčit svůj vlastní trestný čin se musí vztahovat ke lživému obvinění konkrétní osoby ze spáchaní trestného činu, nikoli k samotnému oznámení o spáchaní trestného činu neznámým pachatelem.

22. V dané věci se soudy těmito zásadami důsledně neřídily. Ve vztahu ke kvalifikované skutkové podstatě podle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku bylo především nutno na podkladě dokazování a hodnocení důkazů vyřešit předběžnou otázku, zda se obviněná dopustila jiného trestného činu, konkrétně trestného činu podvodu, pro který je stíhána v trestní věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 19 T 1/2020. To si okresní soud neujasněl.

23. Z rozsudku Okresního soudu v Hodoníně jednoznačně nevyplývá, zda soud považoval za nutné naznačenou předběžnou otázku řešit a zda dospěl k závěru, že obviněná spáchala trestný čin podvodu, pro který je stíhána a který měla chtít zakrýt nebo zlehčit. Nevyplývá to především ze skutkové věty výroku rozsudku. Okresní soud zde v této souvislosti uvedl, že obviněná byla vyšetřována pro zločin podvodu (blíže nespecifikovaný) a že křivého obvinění P. V. se dopustila proto, aby si v trestní věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 19 T 1/2020, v níž je žalována pro zločin podvodu, upevnila svoji lživou obhajobu založenou na tom, že jí byly odcizeny doklady o předání peněz. Samosoudkyně tak ve výroku rozsudku sice poměrně zřetelně předem vyjádřila svůj postoj k druhé trestní věci obviněné, kterou projednává v samostatném řízení, neuvedla však jednoznačně a konkrétně, zda a jaký další trestný čin obviněná spáchala a chtěla zakrýt nebo zlehčit. V odůvodnění rozsudku se pak uvádí, že obviněná je souběžně stíhána pro přečin (tedy nikoli zločin) podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku v trestní věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 19 T 1/2020, v níž dosud nebyl vyhlášen rozsudek, avšak dokazování je „v tuto chvíli již téměř u konce“ [Nejvyšší soud připomíná, že přes toto tvrzení obsažené v rozsudku ze dne 14. 9. 2022 hlavní líčení rozsudkem dosud neskončilo a nyní je odročeno na 3. 5. 2023, a dále připomíná, že z kopie protokolu o hlavním líčení ve věci sp. zn. 19 T 1/2020 založené na č. l. 245 vyplývá, že řízení je vedeno pro zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 2, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku]. Rozsudek dále obsahuje podrobný popis skutků, které jsou obžalobou

ve věci sp. zn. 19 T 1/2020 kladeny obviněné za vinu. Dále se v odůvodnění rozsudku soud vyjadřuje k dílčí obhajobě obviněné uplatněné v řízení o trestném činu podvodu, a to tak, že „na základě již v tuto chvíli provedeného dokazování ... je však zřejmé, že žádný z poškozených její verzi nepotvrdil“. Okresní soud také uvedl, že smyšlené loupežné přepadení lze vysvětlit jen tím, že se obviněná „snaží vyvinut z dalšího trestního řízení“ a že si vytvářela prostor pro svoji další obhajobu, protože si byla velmi dobře vědoma, že ani jedné z osob peníze nevrátila ani je nepředala J. V. Musela si být vědoma toho, že se vůči poškozeným dopustila „přínejmenším sporného jednání“, při označení poškozeného P. V. jako útočníka jednala „s cílem vyvinut svoji osobu z probíhajícího trestního řízení“. Dále se v rozsudku uvádí, že motivem jednání obviněné bylo „zakrýt či zlehčit vlastní trestný čin, konkrétně tedy trestný čin týkající se trestní věci zdejšího soudu sp. zn. 19 T 1/2020“. Konečně v odůvodnění rozsudku soud zaujal dílčí postoj k neukončenému dokazování a k obhajobě obviněné ve zmíněné druhé trestní věci s tím, že tvrzení obviněné, která se sama staví do role podvedené oběti, „stojí v dané fázi trestního řízení zcela osamoceno“ a „v tuto chvíli prakticky jiné důkazy hovořící ve prospěch obviněné v řízení sp. zn. 19 T 1/2020 neexistují“. Nejen že tedy soud v odůvodnění rozsudku de facto připouští, že se důkazní situace může změnit (a Nejvyšší soud pro účely rozhodnutí o dovolání nepovažoval za nutné zkoumat vývoj důkazní situace v onom druhém trestním řízení za mezitím uplynulých sedm měsíců), ale zejména nikde nečiní jednoznačný závěr, že obviněná spáchala nějaký konkrétní trestný čin.

24. Okresní soud ovšem ani nemohl takový závěr učinit na základě dokazování v tom rozsahu, v jakém bylo v projednávané věci provedeno. Vycházel totiž pouze z připojeného spisu sp. zn. 19 T 1/2020, aniž by v nyní projednávané věci sám prováděl příslušné dokazování. To nelze mít za dostatečné vzhledem k tomu, že se jedná o otázku viny trestným činem. V dané věci došlo navíc k poněkud nevhodné situaci, že obě trestní věci projednávala stejná soudkyně (v této věci jako samosoudkyně a v druhé věci jako předsedkyně senátu), která tak zjevně těžila ze své znalosti trestní věci sp. zn. 19 T 1/2020, v níž však v době rozhodnutí Nejvyššího soudu stále probíhá hlavní líčení. V rámci odůvodnění rozsudku se tak vyskytují odkazy na důkazy, které v projednávané věci prováděny nebyly. I když závěr o tom, zda se obviněná dopustila jiného trestného činu ve smyslu § 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, nemá žádné účinky mimo řízení o přečinu křivého obvinění, není žádným způsobem závazný pro jiné orgány než činné v tomto trestním řízení ani jím nelze podpůrně argumentovat v řízení, v rámci něhož je obviněná pro takový trestný čin stíhána, není možné takový závěr učinit pouze na základě připojeného spisového materiálu z jiné trestní věci. Takový postup je v rozporu se zásadou ústnosti a bezprostřednosti, neboť soud měl možnost k vyhodnocení předběžné otázky vyslechnout svědky a provést další dokazování. Kromě toho, že je posouzení předběžné otázky rozhodné pro závěr o naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty, má v daném případě i jistý mimoprávní přesah, neboť v rozsudku se pak de facto říká, že se daná osoba dopustila dalšího trestného činu, a toto rozhodnutí tak může mít dopad do sociální sféry života odsouzeného. Vyhodnocení uvedené předběžné otázky proto vyžaduje provedení v zásadě stejného rozsahu dokazování, jaký by byl proveden v řízení o onom dalším trestném činu.

25. V daném případě jde o netypickou situaci spočívající v tom, že trestný čin křivého obvinění spáchaného k zakrytí údajného jiného trestného činu obviněné byl projednán a bylo rozhodnuto dříve než v řízení o tomto jiném trestném činu. Jestliže byla vedena dvě samostatná řízení, vyvolává to nutnost zabývat se rovněž otázkou vyloučení soudkyně podle § 30 odst. 1 tr. ř. z důvodu poměru k projednávané věci. Byť totiž v řízení o jiném trestném činu stále probíhá hlavní líčení, samosoudkyně již jasně deklarovala svůj obecný postoj k otázce viny obviněné a její obhajoby, jakkoli bez jednoznačného závěru, zda a jaký konkrétní další trestný čin obviněná spáchala. Přímo ve výroku rozsudku samosoudkyně výslovně označila obhajobu obviněné v druhé trestní věci za lživou (srov. přiměřeně rozhodnutí č. [14/2000](#) Sb. rozh. tr.). Na okraj lze poznamenat, že situace by byla obdobná, i kdyby soud prvního stupně s rozhodnutím v nyní projednávané věci vyčkal až na pravomocné rozhodnutí v řízení vedeném pod sp. zn. 19 T 1/2020, neboť i v tomto řízení by se musel zabývat

obhajobou obviněné spočívající v tom, že jí při loupeži byla odcizena kabelka s potvrzeními o předání finančních prostředků zprostředkovateli půjček a o vrácení finančních prostředků poškozeným, čímž by si utvořil názor na spáchání trestného činu loupeže.

26. Vzhledem k tomu, že v posuzované věci soud prvního stupně ohledně otázky viny obviněné trestným činem podvodu neprovedl jiné dokazování než připojeným spisem sp. zn. 19 T 1/2020, neměl podklad pro závěr o naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty podle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku. Soud hodnotil dokazování ze souběžné věci, aniž by důkazní prostředky sám provedl. Zejména hodnotil výpovědi poškozených údajným trestným činem podvodu. Navíc právě o ně se z podstatné části opírá i samotný závěr soudů v této věci, že k loupeži vůbec nedošlo. Tyto vady nenapravit ani odvolací soud. Navíc je třeba připomenout, že deficit dokazování vznikl i z toho důvodu, že odvolací soud ve svém prvním, zrušovacím rozhodnutí v této věci (usnesení ze dne 29. 7. 2021, sp. zn. 7 To 200/2021) sice uvedl, že soud prvního stupně musí doplnit v této věci důkazy, neuvedl však, jaké.

27. Soudy rovněž nevyložily, proč dodatečným označením poškozeného P. V. jako pachatele měla obviněná dosáhnout větší (a ne naopak menší) šance na zpochybnění své viny trestným činem podvodu ve druhé trestní věci. Jak již bylo naznačeno, i v případě nepravdivého oznámení loupeže (k níž by ve skutečnosti nedošlo) mohl být motiv, který vedl obviněnou k dodatečnému označení poškozeného P. V. jako pachatele loupeže, zjevně jiný než motiv původního oznámení loupeže. Soudy se nevypořádaly s otázkou, že druhý úmysl pachatele, tj. úmysl zakrýt nebo zlehčit svůj vlastní trestný čin, se musí vztahovat ke lživému obvinění konkrétní osoby ze spáchání trestného činu, nikoli k samotnému oznámení o spáchání trestného činu neznámým pachatelem. V úmyslu zakrýt nebo zlehčit vlastní trestný čin ve smyslu § 345 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku totiž musí být spáchán trestný čin křivého obvinění podle § 345 odst. 1 nebo podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku, tj. lživé obvinění nějaké konkrétní osoby z trestného činu.

28. S ohledem na výše uvedené se Nejvyšší soud nezabýval námitkou týkající se aplikace zásady subsidiarity trestní represe, neboť by to bylo předčasné.

29. Obviněná uplatnila dále i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé alternativě. Tj. že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. Vzhledem k tomu, že dovolání je důvodné z hlediska dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř., je důvodné také z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé alternativě.

IV.

Závěrem k podanému dovolání

30. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně i rozsudek Okresního soudu v Hodoníně, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím pozbyla podkladu, a přikázal Okresnímu soudu v Hodoníně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

31. V návaznosti na zrušení rozhodnutí soudů obou stupňů Nejvyšší soud rozhodoval také o vazbě podle § 265l odst. 4 tr. ř., neboť obviněná vykonává trest odnětí svobody uložený jí v této věci. Obviněná v průběhu trestního stíhání ve vazbě nebyla a ani v době rozhodování o dovolání Nejvyšší soud důvody vazby ve smyslu § 67 tr. ř. neshledal. Rozhodl proto tak, že obviněná se do vazby nebere.